

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2023-09-04

Dnr 2023/03338

Förslag till föreskrifter om ändring i Livsmedelsverkets föreskrifter om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

1. Sammanfattning

Livsmedelsverket föreslår att en ny avgift införs för ansökan om undantag i enlighet med artiklarna 8.2 eller 11.1 i kommissionens förordning (EG) nr 589/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 när det gäller handelsnormerna för ägg. Undantagen avser dels märkning av ägg avsedda för leverans över landsgränser, dels märkning av ägg som levereras direkt till livsmedelsindustrin. Livsmedelsverket föreslår att avgift ska utgå med 2 420 kr och att avgiften ska betalas i samband med ansökan. Avgiften ska gälla för ansökningar om undantag som görs från och med den 1 december 2023.

2. Beskrivning av problemet och vad Livsmedelsverket vill uppnå

Flertalet av de ägg som produceras i Sverige klassificeras, märks och förpackas på något av de äggpackerier som finns i Sverige. Regler om ägg och deras märkning finns bl. a. i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och i förordning (EG) nr 589/2008.

Många ägg går till försäljning till konsument medan andra går till exempelvis livsmedelsindustrin. De senare äggen kan vara sådana ägg som inte lämpar sig för försäljning till konsument. Det kan bl. a. vara ägg som kommer från besättningar som drabbats av salmonella eller ägg från äldre höns vilka lägger ägg med sköra skal, något som försvårar hanteringen på äggpackeriet. Äggen levereras i dessa fall många gånger direkt från produktionseenheten till mottagaren som ska använda äggen, utan att passera äggpackeriet. För att underlätta för företagen i dessa fall finns regler om möjlighet till undantag från märkningsreglerna. Livsmedelsverket har sedan maj 2022 bemyndigande genom 21 a § livsmedelsförordningen

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2023-09-04

Dnr 2023/03338

(2006:813) att medge undantag i enlighet med både artiklarna 8.2 och 11.1 i förordning (EG) nr 589/2008.

För de fall ägg levereras från en produktionsenhet till en uppsamlare, en förpackningscentral eller en annan industri än en livsmedelsindustri i en annan medlemsstat, ska äggen enligt artikel 8 i förordning (EG) nr 589/2008 märkas med producentkoden innan de lämnar produktionsenheten. En medlemsstat får enligt artikel 8.2 i förordningen medge undantag från detta krav under förutsättning att producenten har slutit ett leveransavtal med en förpackningscentral i en annan medlemsstat. Medgivande får bara ges om leveransavtalet är längre än en månad, båda de berörda aktörerna godkänner det och den medlemsstat där förpackningscentralen är belägen ger ett skriftligt förhandsgodkännande.

Det förekommer också att ägg levereras från en produktionsenhet direkt till livsmedelsindustrin. Även sådana ägg ska vara märkta i enlighet med handelsnormer. En medlemsstat får dock enligt artikel 11.1 i förordning (EG) nr 589/2008 medge undantag från punkt A.III.1 i bilaga XIV och punkt A.IV.3 i bilaga XIV till rådets förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter¹. Medlemsstaten ska i sådana fall informera berörda myndigheter i berörda medlemsstater om att förhandsgodkännande getts. Ansvaret för leveransen ligger hos aktören inom livsmedelsindustrin, som också åtar sig att endast använda äggen för bearbetning.

3. Livsmedelsverkets förslag, alternativa lösningar och effekterna om någon reglering inte kommer till stånd

Livsmedelsverkets förslag innebär att en avgift ska tas ut för myndighetens handläggning av en ansökan om undantag från reglerna i artiklarna 8.2 eller 11.1 i förordning (EG) 589/2008. Myndigheten föreslår en avgift om 2 420 kr per ansökan. Avgiften ska betalas i samband med ansökan.

När en ansökan om undantag inkommer behöver Livsmedelsverket genomföra vissa kontroller av ansökan. Vad gäller undantag från artikel 8 i förordning (EG)

¹ Förordningen är upphävd genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007. Den aktuella regleringen finns numera i del VI i bilaga VII respektive artikel 89 i förordning (EU) nr 1308/2013.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2023-09-04

Dnr 2023/03338

589/2008 ingår för Livsmedelsverket att granska och bedöma leveransavtal med äggpackeri i en annan medlemsstat och skriftligt förhandsgodkännande från den medlemsstat där packeriet är beläget. För undantag enligt artikel 11 ingår för myndigheten att kontrollera att uppgifterna om producenterna och produktionsform stämmer, att mottagande anläggning är en godkänd anläggning samt att informera behörig myndighet i mottagarlandet. Om ansökan uppfyller de i lagstiftningen ställda kraven fattar Livsmedelsverket beslut om att medge undantag i enlighet med den aktuella artikeln. Handläggningstiden kan variera i enskilda ärenden men utifrån de ärenden som hittills handlagts har Livsmedelsverket funnit att en genomsnittlig handläggningstid är ca 2,5 timme oavsett vilket undantag som är aktuellt.

Livsmedelsverket konstaterar att den faktiska handläggningen av ansökan om undantag i viss mån skiljer sig åt utifrån vilket av undantagen som är aktuellt. Myndigheten har därför övervägt att införa två olika avgifter. Som ovan nämnts har dock handläggningstiden varit ungefär densamma för båda undantagen. Inom EU förbereds även ett förslag om ändring i märkningsreglerna vilket troligen kommer att göra undantagen än mer likartade. Livsmedelsverket anser därför att det är både möjligt och lämpligt att tillämpa samma avgift för ansökningarna oavsett vilket av undantagen som är aktuellt.

Av 5 kap. 2 § avgiftsförordningen (1992:191) framgår att avgifter, om inte regeringen föreskrivit något annat, ska beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader, s. k. full kostnadstäckning. Regeringen har inte föreskrivit något annat. Det är heller inte fråga om sådan verksamhet som omfattas av obligatoriska avgifter enligt artikel 79 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. Livsmedelsverket har därför beräknat avgiftens storlek utifrån principen om full kostnadstäckning. För en närmare beskrivning av beräkningen, se bifogat kalkylunderlag.

Livsmedelsverket har såsom alternativ lösning övervägt att ta ut en avgift baserad på en timtaxa, dvs. att den som ansöker skulle få betala utifrån tidsåtgången i det enskilda fallet. Ett ytterligare alternativ är att fortsätta att inte ta ut någon avgift. Detta senare alternativ med utebliven reglering skulle dock få till effekt att anslag måste användas för att finansiera handläggningen. Detta skulle medföra att annan verksamhet skulle kunna bli underfinansierad. Livsmedelsverket tar bl.a. av detta

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2023-09-04

Dnr 2023/03338

skäl även ut andra avgifter för ansökningar. En utebliven reglering i detta fall skulle således också medföra att företagare behandlas olika beroende på vilken ansökan som är aktuell.

4. Vilka berörs av regleringen?

De som berörs av regleringen är aktörer som vill leverera omärkta ägg till livsmedelsindustri eller förpackningscentraler. Det är i Sverige oftast äggpackerierna som gör ansökan om undantag.

Det finns ca 140 äggpackerier och ca 800 äggproducenter i Sverige. Livsmedelsverket uppskattar att det är färre än 20 aktörer som kan komma att ansöka om undantag. Uppskattningen är baserad på att det har inkommit ca 15 ansökningar om undantag sedan Livsmedelsverket fick bemyndigande att medge undantag från märkningsreglerna. De allra flesta ansökningarna har gjorts av de tre största äggpackerierna. Mindre aktörer kommer troligen inte att ansöka om dispens då det inte är tillräckligt lönsamt med undantag avseende mindre volymer ägg.

5. Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på

Bestämmelse	Bemyndigande
2 kap. 8 §	16 § förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter

6. Kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda alternativen

Det föreslagna alternativet

Fördelar med förslaget

- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.
- Det blir förutsägbart för sökande vad avgiften kommer att bli.
- Avgiften blir enhetlig för alla sökande.
- Individuella skillnader mellan olika handläggares handläggningstid drabbar inte den sökande.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2023-09-04

Dnr 2023/03338

Nackdelar med förslaget

- Avgiften medför en kostnad som kan hindra aktörer från att göra en ansökan. Den förtjänst som ett undantag medför för aktörerna torde dock uppväga kostnaden.
- Risk för bristfälliga ansökningar som ger fler handläggningstimmar än som ingår i den beräknade tidsåtgången.
- En fast avgift riskerar att ge för hög avgift i vissa fall och för låg avgift i andra fall.
- Arbetsuppgifterna är fortfarande så pass nya för Livsmedelsverket att en exakt tidsuppskattning till grund för en fast avgift är svår att göra.

Alternativ lösning - timavgift

Fördelar med förslaget

- Livsmedelsverket får finansiella resurser att arbeta med frågorna utan att belasta myndighetens anslagsmedel.
- Den sökande får betala vad det kostar i det enskilda fallet.

Nackdelar med förslaget

- Avgiften medför en kostnad som kan hindra aktörer från att ansöka om undantag. Den förtjänst som ett undantag dock medför för aktörerna torde dock uppväga kostnaden.
- Företagen kan inte säkert veta vad avgiften kommer att bli.
- Livsmedelsverket behöver ha en särskild tidredovisning för varje ansökan.
- Intern rutin krävs för att förebygga att individuella skillnader mellan olika handläggares handläggningstid inte drabbar den sökande.

7. Överensstämmelse med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU. Livsmedelsverket bedömer att förslaget inte behöver anmälas enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler eftersom det inte innehåller några krav på produkter. Tidigare ändringar av avgiftsföreskrifterna har Livsmedelsverket anmält enligt förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden. Livsmedelsverket kommer därför att anmäla även denna ändring.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linda Welzien

2023-09-04

Dnr 2023/03338

8. Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser

Livsmedelsverket föreslår att den nya avgiften ska gälla för ansökningar om undantag som görs från den 1 december 2023.

Livsmedelsverket kommer att informera om de nya avgifterna via myndighetens webbplats och genom utskick av företagsnyhet.

9. Påverkan på företagens kostnader och verksamhet, konkurrensförhållanden och särskild hänsyn till små företag

Livsmedelsverket bedömer att förslaget om en avgift kommer att ha en ytterst begränsad påverkan för företagens administration och kostnader. Detta särskilt som att administrationen och kostnaderna främst torde vara förknippad med själva ansökan om undantag och inte erläggandet av avgiften. Företagens vinst med att ansöka om undantag torde dessutom vida överstiga kostnaden för avgiften.

Det är troligen framförallt stora företag som kommer att utnyttja möjligen till att ansöka om dispens och därmed påverkas av avgiften. Eftersom alla företag har samma möjlighet till ansökan och avgiften är förhållandevis låg ser Livsmedelsverket dock ingen reell påverkan på konkurrensförhållandena. Om ett mindre företag skulle ansöka om undantag kan det möjligen gynna företaget att avgiften är en fast avgift. Någon särskild hänsyn till små företag ser myndigheten därför inte behov av.

10. Uppföljning och utvärdering av föreskrifterna

Livsmedelsverket planerar att inför 2025 se över samtliga avgifter som regleras i 2 kapitlet LIVSFS 2021:8. Detta innebär att även den nu föreslagna avgiften kan komma att justeras inför 2025.

Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket

Linda Welzien, verksjurist, 018–17 56 14
Helena Arnberg, statsinspektör, 018–17 55 23